

Zöldségkavalkád Békéscsabán

Erdei Lajos békéscsaba-fényesi kertészetében augusztus második dekádjában rendezték meg a holland Bejo Zaden B.V. vetőmagcég és kizárólagos magyarországi importőre, a RIT-SAT Kft. közös zöldség-fajtabemutatóját. A korábbi hőség után mondhatnánk, hogy felüdülésként jött az eső, de az égi áldás intenzitása ott is meghaladta a talajok befogadóképességét. Ahogyan házigazdánk fogalmazott a rendezvényen: könnyebb elbánni a szárazsággal, mint a túl sok csapadékkal, mert öntözéssel pótolni tudja a vízhiányt, de a többlet számtalan termesztéstechnológiai problémát is felvet. A Bejo zöldségféléi a szélsőséges időjárási viszonyok között is jól vizsgáltak.

A csapadékosabb tavalyi és a szárazabb idei évjárat próbára tette a fajtákat. Az időjárási anomáliákat a termesztéstechnológia elemeinek változtatásával lehetett enyhíteni: a mikroszórófejes öntözés, illetve a meleg időjáráshoz igazított vetési és ültetési idő sokat javított a helyzeten.

Nem a karfiol és a brokkoli éve volt az idei Békéscsabán, viszont a bemutató legfontosabb növénye, a vöröshagyma rekordtermést hozott. Mint elhangzott, a csapadékos időjárást nehezebb tolerálni, de öntözéssel kézben tartható a termesztés, illetve száraz időben könnyebben felszárad a lombozat, és így kevesebb a növényvédelmi probléma.

A fajtabemutatón idén is hagymafélékből volt a legtöbb. Az áttelelő, a tavaszi vetésű és a tavaszi dughagymás termesztési és nemesítési kísérletekben összességében mintegy száz fajtaival lehetett számolni, és a hagymanemesítők értékelték az eredményeket. A békéscsabai bemutató leginkább az olasz vizsgálatokkal fut párhuzamosan, bár nálunk elsősorban a kontinentális viszonyok között vizsgáznak a fajtákat. Az áttelelő vöröshagymával folytatott kísérletek elbírálásában holland és olasz segítséget kaptak.

„A makói hagyma is több száz éves olasz felmenővel dicsekedhet” – árulta el *Kádár András*, a Bejo hazai szaknácsadója, hogy hová nyúlnak a fajta genetikai alapjai. Szinte ugyanazokat a hagymákat termelik Olaszországban, mint nálunk. A Legend, a Birdie, a Mallory és a Moondance éréskörbe tartozó fajták a magyar gazdák között is népszerűek.

Paradicsomból közel másfélszáz fajtát vizsgálnak a bemutatókertben, szülővonalakat és F1 hibrideket tesztelnek. Bár ez túl soknak tűnhet, de csak azért, mert Magyarországon nagyon keveset használunk közülük, mert a végetermé-

Zavarba ejtően bőséges a káposztafajták kínálata

ket, vagyis a fajtákat más országokban hasznosítják.

A hagyományos „bejós” növényekből, káposztafélékből és gyökérzöldségekből, szintén bemutatnak néhány újdonságot. Az elmúlt évekhez képest annyi változás történt, hogy nem 10-15 fajtát vezetnek be évente, hanem visszafogottabban dolgoznak, tovább tesztelik az új növényeket.

A Cyclone káposztát három éve kezdték bevezetni a 120 napos tárolású kategóriába, és úgy tűnik, egyre nagyobb a népszerűsége a termelők körében. Június végi-július eleji palántázással, gabona vagy

korai burgonya után másodnővényként ültethető szabadföldbe. Jól bírja a meleget, 100-110 napra kész termést ad, és emellett jól tárolható.

A fejes káposztákról a bemutatón részt vevő termelők is elismeréssel szóltak. A koraiak szépek lettek, ami a jól eltalált ültetési idő mellett a mikroszórófejes öntözésnek köszönhető. Ezzel a technológiával a házigazda *Erdei Lajos* képes volt hűteni is az állományt, így túléltek a növények a 35-38 fokok hőségnapokat. A hajtatókertészek számára lehet érdekes a Katarina, amely még korábbi és még gömbölyűbb, mint a vetélytársai, még nagy karriert futhat be. A vöröskáposztában is megjelent egy olyan korai fajta, amely fóliás, illetve fátyolfóliás termesztésre ajánlott, az Omero. Az Omero tenyésztője nyolc-tíz nappal rövidebb az eddigieknél. A Konan karalábét néhány éve vizsgálják a korai szegmensben a békési területen, és kíváncsiak a teljesítésre, ám eddig nem volt elegendő vetőmag belőle.

Csongrád megyében, Sentes környékén a hajtásban évek óta a korai káposzták és karalábék előretörése tapasztalható a kínai kel rovására. A karalábék között a Konan népszerűsége nő, amely a Koristnál

Nagy sikert aratott a Bedouin görögdinnye

Napjainkban a betegség ellenállóság mellett az időjárási anomáliákat is jobban viselő fajták felé tart a nemesítés. A peronoszpórarezisztens hagymák megjelenésére közel húsz évet várt a szakma, és mire készen lettek, kiderült, jó hogy vannak ilyenek, de egyes évszázadokban az alternária jelenti a nagyobb problémát. A nemesítés sajnos olyan hosszadalmas, hogy mire egy fajtatulajdonságot megjelenítenek, az addigra okafogyottá válhat. Ugyanakkor vannak kártevők – például a dohánytripsz, amelyekkel nemesítői oldalról nem lehet mit kezdeni. A káposztában közel három évtizede küzdenek a tripszszel. A nemesítők és a növényvédősök egymástól várják a megoldást, miközben a termelőknek már a négy éve megjelent molylepke jelenti a legnagyobb kihívást. Mivel egy esztendőben több nemzedéke van, folyamatosan rajzik, úgyhogy nehéz vegyszerekkel megvédeni a káposztát. Zárt térben még szóba jöhetnének a predátorok, de szántóföldön ők sem jelennek hatékony megoldást. A vetőmagfor-galmazók azt mondják, dolgoznak rajta, de addig is oldják meg a növényvédősök, a növényvédősök pedig visszamutogatnak a nemesítőkre. „Mindenkí a másiktól várja a megoldást, az uniós szerlis-tát elnézve pedig kicsi a valószínűsége, hogy bővül-nének a vegyszeres védekez-és lehetőségei” – ismerte el Benák Péter.

A hazai kertészet egyik nagy problémája egyébként is az, hogy túlságosan hullámzóak a termésátlagok, például nem tudunk minden évben 80 ezer tonna vöröshagymát előállítani július és szeptember között. Pedig a fajtákban benne van a lehetőség, amit „növénybarát” termesztéstechnológiával lehetne kihozni belőlük. Ráadásul a zöltségféléknél az az alaphelyzet, hogy aminek egyik évben jó az ára, abból a következő évben többet vetnek, és ez még hektikusabbá teszi a piacot.

korábbi tenyésztéjű, hosszabb a gumó alatti szárrésze és jobban lehet a területen sűríteni.

Kelkáposztában a jól bevált Melissa és Famosa várta a termelőket, de mellettük több számozott fajtával is találkozni lehetett, amelyek a következő években kerülnek termesztésbe.

Sárgarépából elsősorban a korai éréscsoportban – Napoli -, míg a hagyományos tárolási körben is jól bejáratott fajtákat láthattunk. A Naval nyári-őszi szedésre ajánlott, de megjelent ebben a kategóriában két jobb minőségű és nagyobb hozamú újdonság, amelyek a Naval javított változatainak is tekinthetők. A szakember felhívta a figyelmet, hogy azokat a tárolási fajtákat termesztjük itthon, amelyeket Nyugat-Európa-szerte is termesztene, mégpedig a Nerac-kategóriát, amit nálunk is sikerült meghonosítani, és szeretik a termelők. A Nerac mellett olyan nóvumokat is láthattunk, amelyek különböző lombrezisztenciával rendelkeznek.

Az Elenával, egy új zellerhibriddel is jelentkeztek, amely várhatóan már jövőre megjelenik kereskedelmi listájukon is. Tetszetős alakú tárolási típus. Ebből viszont nemcsak hagyományos, hanem előcsíráztatott és drázsírozott vetőmagot is kínálnak. A gyökéretrepszelymek közül az Arctica hibridet igyekeznek megkedveltetni. A békéscsabai bemutatón jó formáját mutatta, de kevés vetőmagot tudtak belőle a termelők rendelkezésére bocsátani. Hosszú kategória, és kiegyenlített tárolási fajta. Az Aratéhoz hasonló, annál hosszabb fehérebb, és teltebb gyökérrel rendelkezik, ami hamarabb vastagodik, nemcsak a nyakánál, hanem a főgyökér középső részén is. Tehát mutatósabb árut ad és a kezdeti fejlődése gyors, így hamar piacra lehet vinni. A kereskedők körében az egyenes gyökérzöltség a kívánatos, amit kötött talajon csak nagy odafigyeléssel lehet megtermelni. Békésben az őszi

A SZERZŐ FELVÉTELEI

A gyökéretrepszelyemnél az előcsíráztatott vetőmagok korábbi

bakháthúzás után kevés téli csapadékot várnak a gazdák, hogy tavasszal jó magágyat tudjanak készíteni. Mivel két-éves növényekről van szó, ha a téli vetés után hideget kap, akár cérnavékonyan is képes mag-szárat nevelni.

A Bejo újdonságai között találjuk a hónapos retket, ami nem kimondottan nyári vetésű növény, és a kemény békési földön sem biztos, hogy jól mutat. Főként hajtított körülmények között, homokon termesztik. Az első között forgalomba került Rover és Rolex fajtákból mára hat lett, amelyek közül a legszebb a Rosetta lett. Idén a termelők 25-30 milliméteres, kisméretű piros retket vittek az áruházak kérésére, s erre a célra kiválóan megfelelt.

A Bejo előcsíráztatott, illetve előcsíráztatott és osztályozott maggal jelent meg a piacon, ami jelenleg főként a gyökéretrepszelymet termesztőknek nagy segítség. Korábban, biztonságosabban és egyöntetűben kel, mint a hagyományos mag. Ezt a termékformát szeretnék a sárgarépánál is bevezetni, de ma még nincsen érzékelhető különbség a hagyományos és az előcsíráztatott vetőmagok között. Míg a gyökéretrepszelyemnél három hét a csírázás, a kelés, addig a sárgarépánál ez egy hét, tehát nem jelent túl sok előnyt. „Ettől függetlenül van néhány termelő, aki előcsíráztatott magot sze-

retne használni a sárgarépánál, főként a hajtatosok között” - tudtuk meg Benák Pétertől, a Bejo magyarországi szaknác-sadójától. Zellernél, póréhagymánál is alkalmazzák, ami a petrepszelyemhez hasonló előnyökkel jár.

A görögdinnye új terület a Bejo számára, és idén még csak egy kereskedelmi fajtát mutattak be belőle, de jövőre már három fajtából is válogathatnak a termelők. A Bedouinnal indultak el, ami egy extra korai, piros húsú dinnye. Jövőre érkezik egy Crimson-típusú „Bedouin” is, ami sokban hasonlít az előzőhöz, de a csíkozottsága miatt inkább a konvencionális dinnyékre emlékeztet. A Bedouin nap-égésre kevésbé érzékeny, a mag nélküli dinnyékéhez hasonló csíkozottságának és az azzal járó héjszerkezetnek köszönhetően. Mára az első mag nélküli dinnye piaci bevezetése is fordulóponthoz érkezett.

Míg korábban a káposztafélékről, a gyökérzöltségekről, a hagymafélékről volt híres a cég, ma már a kabakosok és paradicsomfélék felbukkanása sem meglepő a katalógusukban. A közelmúltban a Bejo elkezdett együttműködni egy salátanemesítő céggel, úgyhogy a közeli jövőben a fejes saláta, a jégsaláta és salátakülönlegességek is meg fognak jelenni a kínálatukban.

VINICZAI